

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ**

**ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ І ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ
ІНСТИТУТ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ**

**ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБІНСЬКОГО
ІНСТИТУТ МАТЕМАТИКИ, ФІЗИКИ І ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ**

**СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА
ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ В
ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ: МЕТОДОЛОГІЯ,
ТЕОРІЯ, ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ**

Збірник наукових праць

Випуск сімнадцятий

**Київ-Вінниця
2008**

УДК 378.14
ББК 74.580
С95

Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми // Зб. наук. пр. – Випуск 17 / Редкол.: І.А. Зязюн (голова) та ін. – Київ-Вінниця: ДОВ «Вінниця», 2008. – 493 с.

Рекомендовано до друку вченою радою Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих АПН України (протокол № 4 від 23.04.08 р.) і вченою радою Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (протокол № 9 від 28.04.08 р.).

Редакційна колегія:

- І.А. Зязюн, доктор філософських наук, професор, академік АПН України, голова (м. Київ)
- Н.Г. Ничкало, доктор педагогічних наук, професор, академік АПН України, заступник голови (м. Київ)
- С.У. Гончаренко, доктор педагогічних наук, професор, академік АПН України (м. Київ)
- В.К. Сидоренко, доктор педагогічних наук, професор, член-кор. АПН України (м. Київ)
- С.О. Сисоєва, доктор педагогічних наук, професор, член-кор. АПН України (м. Київ)
- О.В. Шестоपालюк, кандидат педагогічних наук, професор (м. Вінниця)
- Б.А. Брилін, доктор педагогічних наук, професор (м. Вінниця)
- Р.С. Гуревич, доктор педагогічних наук, професор, заступник голови (м. Вінниця)
- О.С. Домінський, кандидат педагогічних наук, доцент (м. Вінниця)
- М.Ю. Кадемія, кандидат педагогічних наук, доцент (м. Вінниця)
- В.І. Ключко, доктор педагогічних наук, професор (м. Вінниця)
- О.М. Коберник, доктор педагогічних наук, професор (м. Умань)
- І.М. Козловська, доктор педагогічних наук (м. Львів)
- Л.П. Пуховська, доктор педагогічних наук, професор (м. Київ)
- В.О. Радкевич, кандидат педагогічних наук, доцент, член-кор. АПН України (м. Київ)
- В.В. Рибалка, доктор психологічних наук, професор (м. Київ)
- О.Г. Романовський, доктор педагогічних наук, професор (м. Харків)
- М.І. Сметанський, доктор педагогічних наук, професор (м. Вінниця)
- Г.С. Тарасенко, доктор педагогічних наук, професор (м. Вінниця)
- Н.Т. Тверезовська, доктор педагогічних наук, професор (м. Київ)
- О.І. Щербак, кандидат педагогічних наук, доцент, член-кор. АПН України (м. Київ)

У збірнику наукових праць відомі дослідники педагогічної практики середніх загальноосвітніх шкіл, професійно-технічних навчальних закладів, працівників вищих навчальних закладів I-II і III-IV рівнів акредитації висвітлюють теоретичні й прикладні аспекти впровадження сучасних інформаційних технологій та інноваційних методик навчання у підготовку кваліфікованих робітників, молодших спеціалістів, спеціалістів і магістрів.

Статті збірника подано в авторській редакції.

Для науковців і педагогів-практиків загальноосвітніх шкіл, професійно-технічних та вищих навчальних закладів, працівників інститутів післядипломної педагогічної освіти.

Рецензенти:

- Л.В. Барановська, доктор педагогічних наук, професор
- М.П. Лещенко, доктор педагогічних наук, професор
- М.М. Чепіль, доктор педагогічних наук, професор

ISBN 966-527-186-5

© Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих АПН України
© Інститут професійно-технічної освіти АПН України
© Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У СИСТЕМІ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ

Гуревич Р.С. ТЕСТОВИЙ ОБЛІК ЗНАНЬ УЧНІВ І СТУДЕНТІВ ЯК ЕЛЕМЕНТ МОНІТОРИНГУ ЯКОСТІ НАВЧАННЯ.....	3
Барановська Л.В., Барановський М.М., Дьомін А.І. ВИЩА ОСВІТА ФРАНЦІЇ: ФОРМАЛЬНО-ЗМІСТОВИЙ АНАЛІЗ.....	7
Рибалка В.В. ПРОБЛЕМА ПІДНЕСЕННЯ І ПРИНИЖЕННЯ ЦІННОСТІ ОСОБИСТОСТІ У ПСИХОЛОГІЇ, ПЕДАГОГІЦІ ТА СУСПІЛЬСТВІ.....	12
Видишко Н.В. ОСВІТНІЙ ПРОСТІР КАНАДИ: ДОСВІД, СТРУКТУРА І СПЕЦИФІКА.....	23
Громов Є.В. ЗАРОДЖЕННЯ ТА РОЗВИТОК СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ПОЛЬЩІ XVI-XVIII СТОЛІТЬ В КОНТЕКСТІ ЗАГАЛЬНОЄВРОПЕЙСЬКИХ ТЕНДЕНЦІЙ.....	28
Дрозд Т.М. МОВЛЕННЯ ТА РИТОРИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК СКЛАДОВІ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГА.....	34
Залесова І.В. МІЖНАЦІОНАЛЬНА ТОЛЕРАНТНІСТЬ ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА.....	39
Козловська І.М., Якимович Т.Д. ПРОФЕСІЙНА ОРІЄНТАЦІЯ В УМОВАХ ФАХОВОГО НАВЧАННЯ.....	44
Копетчук В.А. ПРОБЛЕМА ПРОФЕСІЙНОЇ СПРЯМОВАНOSTІ НАВЧАННЯ В ІСТОРІЇ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДУМКИ.....	48
Литвин А.В. РОЗВИТОК ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ.....	55
Лук'янова Л.Б. СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ФАХІВЦІВ	60
Петрук В.А. БАЗОВІ ПРОФЕСІЙНІ КОМПЕТЕНЦІЇ – СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ.....	66
Пономарьов О.С., Харченко А.О. ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ І РОЗВИТКУ ІНОВАЦІЙНОГО МИСЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ.....	71

РОЗДІЛ 2

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ, ВИХОВАННЯ ТА РОЗВИТКУ УЧНІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ І-ІІІ СТУПЕНІВ

Бак С.М., Ковтонюк Г.М. ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ ПРОЕКТІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНФОРМАТИКИ В КЛАСІ ФІЛОЛОГІЧНОГО ПРОФІЛЮ.....	77
--	----

РОЗДІЛ 2

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ, ВИХОВАННЯ ТА РОЗВИТКУ УЧНІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ І-ІІІ СТУПЕНІВ

ІК 371.3:004

С.М. Бак, Г.М. Ковтонюк
м. Вінниця, Україна

ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ ПРОЕКТІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНФОРМАТИКИ В КЛАСІ ФІЛОЛОГІЧНОГО ПРОФІЛЮ

Постановка проблеми. В умовах входження України до світового освітнього простору відбувається процес модернізації освітньої системи нашої держави. Зауважимо, що в усьому світі необхідність реформування шкільної освіти викликана не тільки швидкими змінами соціально-економічних умов життя та розвитком нових технологій, а й незадоволенням результатами традиційної освіти. У сучасних умовах модернізації освітньої системи, що визначені в Національній доктрині розвитку освіти [6], передбачено впровадження особистісно орієнтованого підходу до навчання.

Однією з педагогічних технологій, яка спрямована на покращення процесу та результатів навчання із урахуванням особистісно орієнтованого підходу, є так званий метод навчальних проектів. В основі цього методу лежить розвиток пізнавальних і творчих навичок учнів, умінь самостійно конструювати знання, орієнтуватися в інформаційному просторі, критично мислити.

Аналіз попередніх досліджень. Теорія та практика проектного підходу до навчання бере свій початок з кінця ХІХ – початку ХХ століття завдяки науковим пошукам вітчизняних та зарубіжних педагогів. У Радянському союзі цей метод використовувався до 1931 року, а згодом його використання було заборонено [1], [3], [7]. Останнім часом відбувається відродження методу проектів у навчальному процесі. Цим питанням займається багато педагогів України та Росії: Т. Башинська, Т. Белявцева, М. Бершадський, Н. Дементієвська, В. Зоц, В. Логвин, О. Ломакіна, М. Кісельова, О. Коберник, Н. Морзе, М. Павлова, Т. Трофімова та багато інших.

Метою цієї статті є розкриття суті методу навчальних проектів як освітньої технології та його реалізація у процесі вивчення інформатики на прикладі розробки уроку на тему «Видавничі можливості текстового процесора Word» у класі філологічного профілю Вінницького гуманітарного ліцею-інтернату.

Виклад основного матеріалу. У педагогічній літературі є різні означення навчального проекту, але в будь-якому випадку він базується на наступних моментах [4]:

- розвиток пізнавальних, творчих навичок учнів, критичного мислення, вмінь самостійно шукати інформацію;
- самостійної діяльності учнів: індивідуальної, парної, групової, яку учні виконують протягом певного часу;
- розв'язування певної значущої для учнів проблеми, яке б моделювало діяльність спеціалістів конкретної предметної галузі;
- подання підсумків проектів, що реалізується в реальному вигляді, формі (звіт, веб-сайт, доповідь, газета чи журнал тощо). Ці результати мають мати конкретну форму й бути готовими до застосування на практиці;
- співробітництво учнів між собою і вчителем «педагогіка співробітництва».

Таким чином, метод проектів – це освітня технологія, яка спрямована на придбання учнями знань у тісному зв'язку з реальною життєвою практикою, формування в них специфічних вмінь та навичок завдяки системній організації проблемно-орієнтованого навчального пошуку.

Виходячи з цього, проектна технологія передбачає системне і послідовне моделювання вирішення проблемних ситуацій, які потребують від учасників навчального процесу пошукових зусиль, спрямованих на дослідження і розробку оптимальних шляхів створення проектів, їх неодмінний захист і аналіз підсумків.

Метод проектів дозволяє формувати особистісні якості, які розвиваються лише в діяльності і не можуть бути засвоєні вербально. В ході роботи над проектом учні набувають досвіду індивідуальної самостійної діяльності. Метод проектів стимулює учнів до розв'язування проблем, які передбачають володіння певними знаннями; розвиває критичне мислення. Учні набувають навички роботи з інформацією (пошук, аналіз, систематизація), вчаться розв'язувати пізнавальні, творчі завдання у співробітництві, при цьому виконують різні соціальні ролі.

Метод проектів припускає розв'язування деякої проблеми, яка передбачає, з одного боку, використання різноманітних методів, засобів навчання, а з іншого, інтегрування знань, умінь з різних галузей науки, техніки, технології, творчих галузей. Результати виконання проектів повинні бути відчутними, тобто, якщо це теоретична проблема, то результатом має бути конкретне її розв'язання, якщо практична – готовий продукт проекту.

Метод проектів можна використовувати як у звичайному класі у вигляді самостійної індивідуальної або групової роботи учнів на протязі різного за тривалістю часу, так і з використанням сучасних засобів інформаційних технологій, зокрема комп'ютерних телекомунікацій.

Проектно-дослідницька технологія дає змогу вирішувати ряд дуже важливих виховних завдань, зокрема, висувати теми проектів, визначати свою позицію, виробляти самостійний погляд на розв'язання проблеми, розуміти роль і значення групової роботи. Спільне визначення проблематики самостійної навчальної діяльності вихованців та розробка оптимальних шляхів вирішення підвищує їх пізнавальну активність. Також проектна діяльність відкриває в учнях лідерів, які вміють організовувати роботу в своїх групах, азартних людей, які вміють доводити свою точку зору. При такому виді діяльності розвивається вміння співпрацювати, учень відчуває себе членом команди, розвивається вміння брати відповідальність на себе, аналізувати результати діяльності. Це відповідає соціальному запиту сучасності, коли надається перевага комунікативній компетентності.

У системі суб'єктивних відносин при використанні проектної технології змінюється роль учителя. Учитель стає одним з членів проектно-дослідницького колективу і може брати на себе різноманітні соціальні ролі в малій групі – джерела ідей, інформації, радника, рефері тощо. Він так само, як і інші члени проектної групи, вступає до системи відносин, взаємодії, співпраці, несе відповідальність за навчально-проектну діяльність. Разом з тим, педагогічна функція учителя ускладнюється порівняно з авторитарною парадигмою, оскільки саме учитель повинен створити в навчальній групі умови для розвитку і реалізації автономії учня та розумного балансу творчої волі, організації дисципліни і відповідальності в ході виконання проекту, досягнення остаточного результату, а також його оцінки.

До написання цієї статті авторів спонукало те, що один із авторів – Г. Ковтонюк закінчила курси «Intel® навчання для майбутнього» [5], навчання на яких базувалося саме на використанні методу проектів, а також обидва автори свого часу зацікавилися цим методом та намагалися реалізувати у процесі вивчення інформатики учнями Вінницького гуманітарного ліцею-інтернату. В цій статті пропонується розробка уроку з інформатики в 10-му класі філологічного профілю на тему «Видавничі можливості текстового процесора Word». Зауважимо, що згідно з програмою [2] на тему «Текстовий процесор Word» у 10-му

класі філологічного профілю відводиться 8 годин і 4 години в 11-му класі. В 10-му класі автор (Г. Ковтонюк) запланувала 8 годин на вивчення таких питань:

- Системи обробки тексту, їх функції. Інтерфейс текстового процесора Word;
- Початок створення документа. Набір тексту;
- Прийоми редагування тексту;
- Форматування символів та абзаців. Форматування сторінок;
- Стили та структура документа;
- Робота з таблицями;
- Робота з графічними об'єктами і малюнками.

Уроком застосування та закріплення знань з теми «Текстовий процесор Word» якраз і є запропонований урок. Не будемо зупинятися на всіх складових уроку (організаційний момент, оголошення теми, мотивація навчальної діяльності, актуалізація опорних знань, інтерактивна частина уроку, підсумок уроку, оцінювання, домашнє завдання). Зауважимо лише, що для актуалізації опорних знань використовувалася гра «Чарівне коло знань», яка полягала в тому, що кожен учень отримав картки з номерами та запитаннями, після чого, відповідно до номера, учні давали відповіді на отримані запитання (рис. 1).

Перейдемо тепер до інтерактивної частини уроку. Учні пропонувалася така реальна ситуація: всі учні працюють в редакції журналу, який виходить щомісячно і містить корисну, веселу та цікаву інформацію. Перед учнями було поставлено завдання створити проект – номер журналу «Шкільний світ», використовуючи можливості текстового процесора Word.

Редакція журналу (всі учні) поділяється на два відділи: відділ дизайну та літературний відділ. Літературний відділ відповідає за підготовку чотирьох рубрик:

- «Цікаво знати»;
- «Історія – трагічна та захоплююча»;
- «Цікаве дозвілля»;
- «Оголошення та привітання».

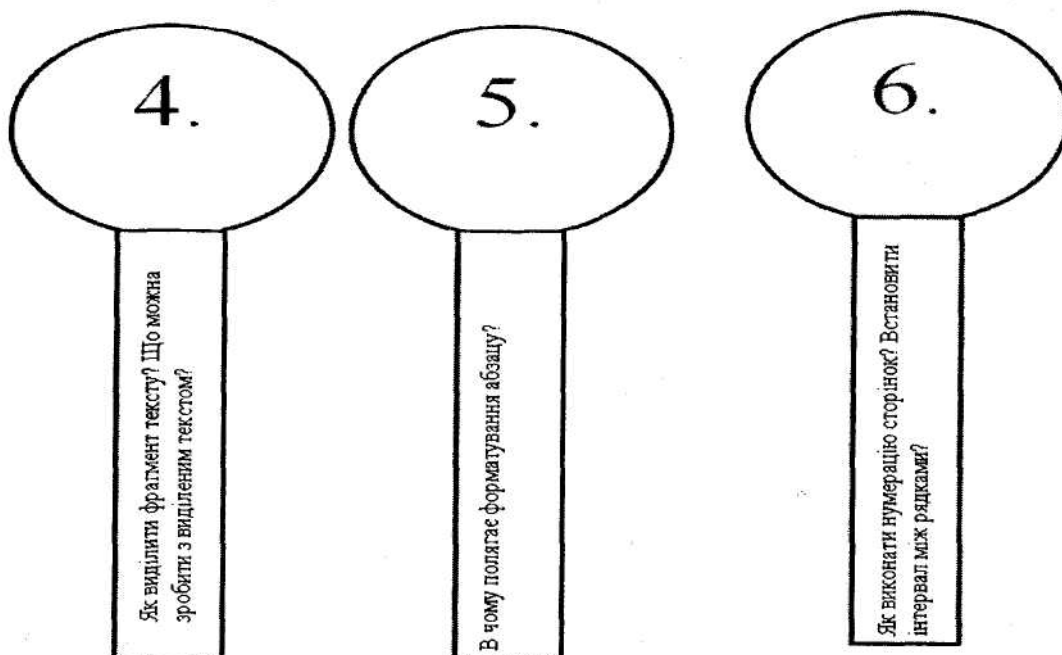

Рис. 1

Таким чином, всі учні поділяються на 5 груп, в кожній з яких розподіляються обов'язки лідера (редактора рубрики) та оператора комп'ютерної верстки.

Перша група (відділ дизайну) відповідає за оформлення обкладинки журналу та працює з графікою. Титульна сторінка обкладинки журналу, окрім назви та дати випуску, повинна містити інформацію про зміст журналу (рис. 2), а остання сторінка повинна містити

інформацію про головного редактора, його заступника, редакторів рубрик та дизайнерів, а також відповіді до загадок, які розміщені в рубриці «Цікаве дозвілля» (рис. 3). В першу групу входить заступник головного редактора, який визначається за результатами розв'язання кросворда (додаток 1) перед поділом учнів на групи. Заступник головного редактора відповідає за випуск журналу, його комп'ютерну верстку і друк. Безпосередньо обов'язки головного редактора виконує учитель, який контролює увесь процес створення проекту.

Рис. 2

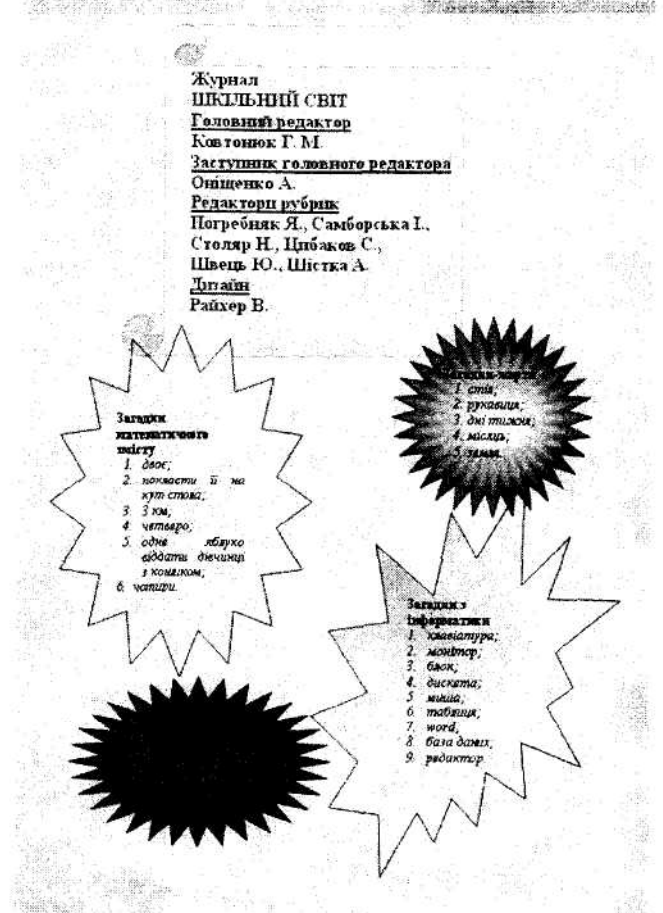
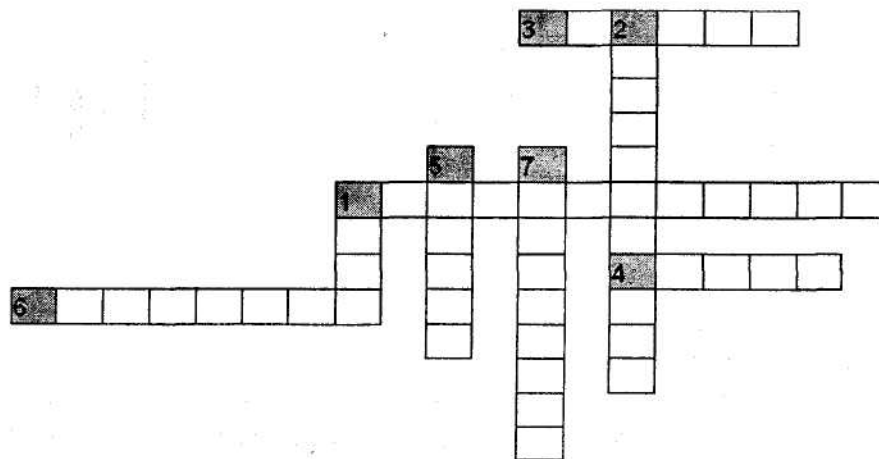

Рис. 3

Додаток 1

КРОСВОРД НА ТЕМУ «Текстовий процесор Microsoft Word»

СІМЕТОМ БІННІ

По горизонталі:

1. Процес оформлення зовнішнього вигляду документа називається . . .
3. Яку команду рядка меню потрібно вибрати для задання необхідних параметрів шрифту?
4. Після натискання клавіші Enter наприкінці рядка утворюється новий . . .
6. Між рядками встановлюється міжрядковий

По вертикалі:

1. Який пункт рядка меню потрібно вибрати для збереження документа?
2. Процес виправлення помилок у документі називається . . .
5. В якому пункті містяться операції: Копировать, Вставить, Вырезать.
7. Яку панель можна використати, щоб створити малюнки?

ІСТОРІЯ ТРАГІЧНОГО ЗАКОННОГО

були заарештовані. Найжорстокіше покарання понів Шевченко його вислали в солдати й вислали в орську фортецю, заборонивши писати й малювати. Тільки через п'ять років Шевченко одержав волю, і йому було дозволено повернутися до Петербурга. Солдатська муштра й повне безправ'я не змогли дух поета. Його творчість стала прародом усіх, кому була дорога Україна.

Роки заслання підірвали здоров'я поета, і 26 лютого (10 березня за н. ст.) 1861 року він помер у віці 46 років. Його останки були перевезені в Україну і поховані на Червоній горі біля Канева.

Тарас Шевченко народився 25 лютого (9 березня за н. ст.) 1814 році в селі Моршин Закарпатського повіту на каїщині, в родині кривака. До 24 років Шевченко залишався криваком поцінованим Енгельгарта. Вже в ранньому віці проявився видатний талант кудряка. Поцінованим Енгельгарт, бачачи мети великого кривосного живописця, віддав Шевченка учитися до маляра в Петербург. Тут ювак полюбився з відомим кудряком К. Брайшвіком, поетом В. Жуковським та іншими видатними діячами російської культури, що закупили його з кривосної неволі й дозволили вступити до Петербурзької академії мистецтв. Тут, у Петербурзі, Тарас Шевченко й опублікував знаменитий збірник віршів, що отримав назву «Кобзар» (1841), у якому з різкою поетичною силою закликав про свою пащу любов до нещасливої та приниженої Батьківщини.

За кілька років, повернувшись в Україну, Шевченко зближився з членами таємної політичної організації — Кирило-Мефодіївського братерства¹. У березні 1847 року всі члени товариства

ЦІКАВЕ ДОЗВІДІЯ

ЗАГАДКИ, ЗАВДАННЯ-ЖАРТИ

Загадки з інформацією

1. А, Б, В, Г, І і жила — Божа, забула, уже знайома Така класична структура. Завжди ж це...
2. Я гонимий об'єкт, Фото, відокреплена. Я не говорю, не жартую, А з інформацією...
3. Якщо є скляна робота, Мушта бути їй охота, Бо її може бути том, Або ж — естетичною...
4. Я маю великий бутерброд. Та мене не їста наш рот. Файки й шашки — це дитя Для мажоритки...

5. Я не пишу ніщо в коморках, Не ховаюся по ящиках. Колиш по стоку гришок, Бо колиштерна я...

6. Я малюю діаграми, Знаю формули й докази. Підрозуміти їх годиться Екзотроном...

7. Я пишу листи і вірші, Мої тексти майже всі. Хай матеріалів всіх народ, Як усіх потрібен...

8. Я маю великий бутерброд. Та мене не їста наш рот. Файки й шашки — це дитя Для мажоритки...

9. Промінь і сонце-моло, І лампочка на підсвітку. Творчий має характер, Бо графічний...

Загадки-жарты

1. Чотири брати під одним дахом жили. Скажи нас усього?
2. П'ята братиця з однієї хатини жила. Скажи нас усього?
3. Сім братів вітчим всі різні, а ім'ям різні.
4. 12 братів одним заводним ходять, один одного не знаходять.
5. Хто за рік чотири рази переодягається?

Загадки математичного змісту

1. Тут та д, та ми з робом. Скажи нас усього?
2. Як за дівочого одяжі пальчик утворити на ступі трюнушка?
3. Трійка молоді пробігла 3 кілометри. Скільки кілометрів пробіг кожної яка?
4. У трьох братів по одній сестрі. Скільки кожного дитини у родині?
5. Родиліся 5 яблук і аж 6 діточкам так, щоб одне яблуко залишилося з матір'ю.

Цікаві знання

1. У всіх фігуритів немає ні початку, ні кінця?
2. Чи може довга їжа не підкупити?
3. Росло 4 берези. На кожній березі росло по 4 великих гілки. На кожній гілці — по 4 малявки. На кожній малявці — по одному яблучку. Скільки всього яблук було?

Рис. 4

Пам'ятник Тарасу Шевченку на Червоній горі

ІСТОРІЯ ТРАГІЧНОГО ЗАКОННОГО

були заарештовані. Найжорстокіше покарання понів Шевченко його вислали в солдати й вислали в орську фортецю, заборонивши писати й малювати. Тільки через п'ять років Шевченко одержав волю, і йому було дозволено повернутися до Петербурга. Солдатська муштра й повне безправ'я не змогли дух поета. Його творчість стала прародом усіх, кому була дорога Україна.

Роки заслання підірвали здоров'я поета, і 26 лютого (10 березня за н. ст.) 1861 року він помер у віці 46 років. Його останки були перевезені в Україну і поховані на Червоній горі біля Канева.

Тарас Шевченко народився 25 лютого (9 березня за н. ст.) 1814 році в селі Моршин Закарпатського повіту на каїщині, в родині кривака. До 24 років Шевченко залишався криваком поцінованим Енгельгарта. Вже в ранньому віці проявився видатний талант кудряка. Поцінованим Енгельгарт, бачачи мети великого кривосного живописця, віддав Шевченка учитися до маляра в Петербург. Тут ювак полюбився з відомим кудряком К. Брайшвіком, поетом В. Жуковським та іншими видатними діячами російської культури, що закупили його з кривосної неволі й дозволили вступити до Петербурзької академії мистецтв. Тут, у Петербурзі, Тарас Шевченко й опублікував знаменитий збірник віршів, що отримав назву «Кобзар» (1841), у якому з різкою поетичною силою закликав про свою пащу любов до нещасливої та приниженої Батьківщини.

За кілька років, повернувшись в Україну, Шевченко зближився з членами таємної політичної організації — Кирило-Мефодіївського братерства¹. У березні 1847 року всі члени товариства

ЦІКАВЕ ДОЗВІДІЯ

ЗАГАДКИ, ЗАВДАННЯ-ЖАРТИ

Загадки з інформацією

1. А, Б, В, Г, І і жила — Божа, забула, уже знайома Така класична структура. Завжди ж це...
2. Я гонимий об'єкт, Фото, відокреплена. Я не говорю, не жартую, А з інформацією...
3. Якщо є скляна робота, Мушта бути їй охота, Бо її може бути том, Або ж — естетичною...
4. Я маю великий бутерброд. Та мене не їста наш рот. Файки й шашки — це дитя Для мажоритки...

5. Я не пишу ніщо в коморках, Не ховаюся по ящиках. Колиш по стоку гришок, Бо колиштерна я...

6. Я малюю діаграми, Знаю формули й докази. Підрозуміти їх годиться Екзотроном...

7. Я пишу листи і вірші, Мої тексти майже всі. Хай матеріалів всіх народ, Як усіх потрібен...

8. Я маю великий бутерброд. Та мене не їста наш рот. Файки й шашки — це дитя Для мажоритки...

9. Промінь і сонце-моло, І лампочка на підсвітку. Творчий має характер, Бо графічний...

Загадки-жарты

1. Чотири брати під одним дахом жили. Скажи нас усього?
2. П'ята братиця з однієї хатини жила. Скажи нас усього?
3. Сім братів вітчим всі різні, а ім'ям різні.
4. 12 братів одним заводним ходять, один одного не знаходять.
5. Хто за рік чотири рази переодягається?

Загадки математичного змісту

1. Тут та д, та ми з робом. Скажи нас усього?
2. Як за дівочого одяжі пальчик утворити на ступі трюнушка?
3. Трійка молоді пробігла 3 кілометри. Скільки кілометрів пробіг кожної яка?
4. У трьох братів по одній сестрі. Скільки кожного дитини у родині?
5. Родиліся 5 яблук і аж 6 діточкам так, щоб одне яблуко залишилося з матір'ю.

Цікаві знання

1. У всіх фігуритів немає ні початку, ні кінця?
2. Чи може довга їжа не підкупити?
3. Росло 4 берези. На кожній березі росло по 4 великих гілки. На кожній гілці — по 4 малявки. На кожній малявці — по одному яблучку. Скільки всього яблук було?

Рис. 5

Рис. 4

Рис. 5

Друга група готувала рубрику «Цікаво знати». Оскільки цей урок проводився на початку березня, то учням пропонувалося в цій рубриці дослідити історію виникнення свята «8 березня». Зауважимо, що необхідні матеріали по всіх рубриках журналу учні самостійно готували заздалегідь. Для більш ефективного пошуку інформації дуже актуальною була наявність Інтернету в шкільному комп'ютерному класі. За наявності Інтернету такий проект можна значно вдосконалити, створивши відповідну Веб-сторінку журналу. Цей варіант можна запропонувати для класів фізико-математичного та технологічного профілів, або ж за наявності спецкурсу з інформатики в інших класах.

Третій групі (рубрика «Історія – трагічна та захоплююча») пропонувалося підготувати статтю «Співець вільності української», присвячену святкуванню дня народження Тараса Шевченка (рис. 4). Вочевидь ця стаття дуже добре підходить для класу філологічного профілю і взагалі увесь проєкт. Такі проєкти також можуть виконувати професійно спрямовуючу функцію. Тобто такий вид діяльності може стати поштовхом до вступу випускників, наприклад, в інститут філології та журналістики Вінницького державного педагогічного університету. Зокрема, вже є бажаючі з цього класу вступити в нього після закінчення ліцею.

ОГОЛОШЕННЯ ТА ПРИВІТАННЯ

березня

З святом 8 березня!!!

Від всього серця і душі
Приніміть вітання.
Хай радість сяє на душі,
А в серці хай горить кохання!
Не знайте горя, ні біди,
Не знайте сліз, ані печалі!
Здоров'я міцного, удачі!
З найкращими побажаннями
редакція журналу!

Середа 12.03.	Конкурс-гра „Інформатика навколо нас” між учнями 10-11 класів.
Четвер 13.03.	Виставка стінгазет з інформатики на теми: <ul style="list-style-type: none"> • „Комп’ютерні віруси” – 11 ФВ, • „Все світли мережа” – 11 СГ; • „Від пальців до ЕОМ” – 10 ФІЛ; • “Комп’ютер найкращий помічник” – 10ФВ.
П’ятниця 14.03.2008	Конкурс рефератів
Понеділок 17.03.	Перегляд короткометражних відеофільмів: <ul style="list-style-type: none"> • Встановлення основних вузлів системного блоку ПК. • Створення відеопроєктора за допомогою кодоскопа та LSD- монітора.

Рис. 6

Четвертій групі (рубрика «Цікаве дозвілля») пропонувалося підготувати цікаві загадки та завдання-жарти (рис. 5).

Остання група (рубрика «Оголошення та привітання») готувала привітання усіх жінок з міжнародним жіночим днем, (з днем народження учнів та учителів за наявності таких), а також оголошення про різноманітні заходи, які мали відбутися в ліцеї найближчим часом (рис. 6).

По завершенні створення проєкту вчитель підбиває підсумки проєкту та оцінює роботу кожного учня (максимальна оцінка 6 балів). Далі проводиться перевірка знань учнів за допомогою тесту з теми «Текстовий редактор Word» (максимальна оцінка також 6 балів). Після чого бали додаються та виводиться загальна оцінка кожного учня за урок.

Слід зауважити, що такий урок обов’язково має бути спареним, інакше для реалізації всіх задумів не вистачить часу.

Висновки. Як показало опитування, на думку учнів такий проект – це можливість робити щось цікаве самостійно або в групі, максимально використовуючи свої можливості. Це діяльність, яка допомагає проявити себе, принести користь та публічно показати досягнутий результат. Вона спрямована на розв'язання цікавої проблеми, а її результат – винайдений спосіб розв'язання проблеми – носить практичний характер, має важливе значення та цікавий для самих учнів.

Підсумовуючи все вищесказане, можна наголосити, що результатом проектного навчання є не просто засвоєння знань, вмінь і навичок, а формування основних компетентностей, які забезпечують успіх практичної діяльності.

Література:

1. Башинська Т. Проектувальна діяльність – основа взаємодії вчителя та учнів. Історія методу проектів// Дайджест пед. ідей та технологій. Шк.-парк. – 2003. – №3. – С. 49-52.
2. Жалдак М.І., Морзе Н.В., Мостіпан О.І. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів філологічного та суспільно-гуманітарного профілів (10-11 класи), 2003.
3. Коваленко В. Вплив ідей Д. Дьюї на українську школу й педагогіку 1920 – 1930 років// Шлях освіти. – 1997. – №4. – С. 51-55.
4. Морзе Н. Метод навчальних проектів// Вісник програм шкільних обмінів: рубрикований архів статей (Visnyk@iatp.org.ua).
5. Морзе Н.В., Дементівська Н.П. Intel® Навчання для майбутнього. – К.: Видавництво «Нора-прінт», 2006.
6. Національна доктрина розвитку освіти України у ХХІ столітті. – К.: Шкільний світ, 2001. – 24 с.
7. Сидоренко А.С. Метод проектов: история и практика применения// Завуч для админ. шк. – 2003. – №6. – С. 96-111.

The article is devoted to the question of application of a method of the projects at the study of computer science.

УДК 37.025:8

О.Л. Башманівський
м. Житомир, Україна

КРИТЕРІЇ ТА РІВНІ СФОРМОВАНОСТІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ УМІНЬ СТАРШОКЛАСНИКІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ПРЕДМЕТІВ МОВНО- ЛІТЕРАТУРНОГО ЦИКЛУ

На сучасному етапі розвитку педагогічної науки процес формування інтелектуальних умінь старшокласників цікавить багатьох учителів-практиків і науковців. Дослідження педагогів, психологів, фізіологів дають можливість з'ясувати механізми створення та функціонування операційних знарядь інтелекту особистості й обґрунтувати педагогічні умови реалізації навчально-пізнавальної діяльності учнів у сучасній загальноосвітній школі.

Ми аналізуємо розвиток школяра як цілісний процес, який може розглядатися тільки стосовно певної системи, оскільки він є результатом дії її елементів. Для дослідження процесу розвитку окремого елемента, необхідно подати цей елемент у вигляді системи, здійснивши поділ його на складові частини й виділивши зовнішнє середовище.

Ми розглядаємо формування особистості учня старшого шкільного віку. У цей період розвитку індивіда основним видом діяльності є учіння. «Учіння – це специфічний вид діяльності, у якій суб'єкт під впливом певних зовнішніх чинників і результатів власної діяльності опановує соціальний досвід, знання, формує погляди, світогляд у цілому, і в результаті змінює свою поведінку, психічні процеси, властивості й особистісні якості» [1, с.90].

Основою дослідження будь-якого процесу розвитку є рівневий підхід, оскільки суть останнього полягає в переході від одного рівня до іншого – складнішого, якісно відмінного.

